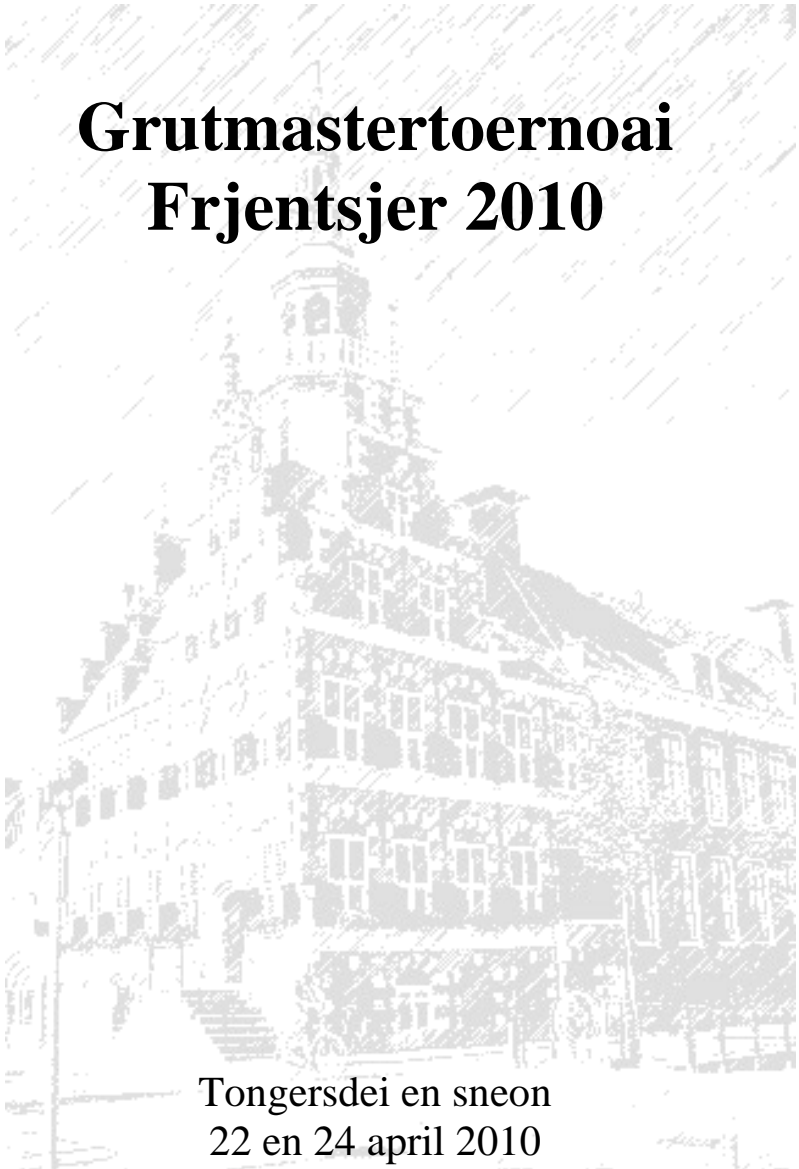


# **Grutmastertoernoai Frjentsjer 2010**



Tongersdei en sneon  
22 en 24 april 2010

Yn it histoaryske stedhûs, Riedhûsplein 1,  
Frjentsjer

## Ynhâld

Ynhâld.....	2
Frysk damjen/Fries dammen.....	3
Meer informatie op: .....	7
Programma Toptoernoai Frjentsjer .....	8
De Spilers.....	9
It Skema .....	11
It spyltempo (Fischer-systeem).....	11
Einspultoernoai .....	12
Damjeugd in Franeker! .....	12
Spelreglement Fries Dammen.....	28
Mei tank oan ‘e stipers:.....	30

Foar fragen kinne jim altyd kontakt opnimme mei:

Marten Walinga (martenwalinga@hotmail.com / 0517-469181 / 06-34561133)

Klaas-Sjoerd Koopmans (kskoopmans@hotmail.com / 0517-469364 / 06-20370546).

Opjaan by foarkar by Klaas Sjoerd Koopmans

Website “De Rûge Wolf” <http://www.fryskdamjen.nl>

Website Dambond Fries Spel <http://www.friesdammen.nl>

Stipers: Gemeente Franekeradeel, Dambond Fries Spel,  
Ried fan de Fryske Beweging, Friesland Bank, Huhtamaki,  
Damklub “De Rûge Wolf”, Narwal Innovatie.

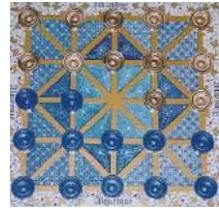
## Frysk damjen/Fries dammen

Fries dammen, ook wel 'Oer Alles' genoemd, is een heel oud spel, het wordt in deze vorm al sinds de zeventiende eeuw gespeeld. Het heeft andere regels dan het gewone dammen: je mag namelijk alle kanten op slaan; schuin, rechthoekig en overdwars.

Oorspronkelijk werd het damspel op een lijnenbord gespeeld



en heette het alquerque. Van dit spel en zijn voorlopers zijn duizenden jaar oude afbeeldingen gevonden.



Tegenwoordig is dit spel nog steeds bekend en worden er zelfs programmeerwedstrijden georganiseerd.

[http://www.codecup.nl/archive/2008/29/rules\\_alquerque.html](http://www.codecup.nl/archive/2008/29/rules_alquerque.html)

Een variant van alquerque is Zamma, dit wordt op een groter bord gespeeld en ook bij dit spel geldt: er kan ook diagonaal, horizontaal en vertikaal worden geslagen zoals bij Fries Dammen.

Hedentendage zijn er veel varianten waarin het damspel kan worden beoefend en elk hebben ze hun eigen benaming. Bijna altijd een benaming die leidt naar het land of de regio waar het gespeeld wordt. Hierop is echter wel een uitzondering, het internationale damspel is namelijk ook bekend onder de naam Pools damspel. Niet dat dit spel Polen als oorsprong heeft maar 18<sup>e</sup> eeuwse franse damliteratuur verwijzen naar een Poolse officier die het spel in Parijs zou hebben geïntroduceerd. Dit zou dan ergens rond 1730 geweest zijn maar exact is men hier niet in. Ook wordt deze bewering zeer in twijfel

getrokken omdat men nergens kan vinden dat Polen de oorsprong zou zijn van het 100-velden bord.

In de zoektocht naar de historie van het Friese damspel waarvan bekend is dat het in de 18<sup>e</sup> eeuw ook in Amsterdam werd gespeeld onder de naam Molquerums damspel kwam ik terecht in een Amsterdamse herberg genaamd Blaauw Jan [http://www.dbnl.org/tekst/gouw002volk01\\_01/gouw002volk01\\_01\\_0060.htm](http://www.dbnl.org/tekst/gouw002volk01_01/gouw002volk01_01_0060.htm) . Hier werden in het begin van de 18<sup>e</sup> eeuw vreemdsoortige mensen en dieren tentoongesteld.

Uit Friesland waren er ondermeer de dwerg Wybrant Lolkes uit Oosthem en de reus Lange Jaap uit Sneek te bewonderen.

Een andere bijzonderheid was de Finse reus Cajanus.

[http://www.noordhollandsarchief.org/extra/virtuele\\_tochten/Cajanus.htm](http://www.noordhollandsarchief.org/extra/virtuele_tochten/Cajanus.htm) En met name deze

reus heeft iets met het damspel te maken, hij damde namelijk erg graag en vaak tegen de gasten die er kwamen. Hij had eerder in het Poolse leger gediend en overal waar hij werd uitgenodigd (onder meer aan het Franse en Engelse hof) droeg hij zijn Poolse officierskledij. Hij vertoefde rond dezelfde tijd in Parijs als de tijd dat een Poolse officier het damspel op het 100 veldenbord in Parijs zou hebben geïntroduceerd...



...Misschien was het deze Pool wel die het uit Friesland afkomstige 100 veldenbord in Parijs bracht...

Terug naar Franeker waar we Fries gaan dammen met de reuzen van tegenwoordig. Vier topspelers zullen het tegen elkaar opnemen in dit moeilijke spel en we hopen weer op veel spektakel tijdens de partijen en analyses. De analyses worden deze keer gedaan door: Tjalling Goedemoed, uitstekend Fries dammer en bekend van het internationale spel. Hij zet zich vooral in voor de jeugd in zowel het Friese als het internationale spel en door Jouke Algra uit Itens. Jouke Algra, bekend door zijn diepgaande analyses heeft het tot reserve kampioen binnen het Friese damspel geschopt en is een zeer verdienstelijke schaker (rating 2162).



Utliz foar de parse troch Tjalling Goedemoed.



Naast het toernooi wordt op de zaterdagmiddag een eindspel-toernooi gespeeld. Hiervoor mag en kan iedereen meedoen en dit is een mooi moment voor de niet-beoefenaars om eens een potje op zijn Fries te dammen. Elke speler krijgt slechts 5 schijven maar door de meerslag-, damslag-gaat-voor-regel en eindspelregel van 7 zetten (bij 2 tegen 1 dam) wordt een simpel ogend damspelletje al snel een grote uitdaging. Om de jeugd er meer bij te betrekken wordt hiervoor een aparte groep gemaakt.

We verwachten ook dit jaar weer veel belangstelling van denksporters, geïnteresseerden en de pers en wensen iedereen een geslaagd toernooi toe!

Namens damclub “De Rûge Wolf”

Marten Walinga

**Meer informatie op:**

<http://en.wikipedia.org/wiki/Draughts>

<http://www.fryskdamjen.nl>

<http://www.friesdammen.nl>

<http://www.ludoteka.com>

**Gemeente Franekeradeel**

Harlingerweg 18

8801 PA Franeker

Tel (0517) 380 480

Fax (0517) 380 481

[info@franekeradeel.nl](mailto:info@franekeradeel.nl)

---



## Programma Toptoernoai Frjentsjer

### Tongersdeitejûn:

- 19.00 Iepening troch de foarsitter fan it Dambûn Frysk Spul  
Siebe Walinga
- 19.15 Oanfang 1<sup>e</sup> omloop  
Analyse troch Jouke Algra

### Sneon:

- 9.30 Iepening
- 9.45 Oanfang 2<sup>e</sup> omloop  
Analyse troch Tjalling Goedemoed
- 13.30 - 14.00 Skoft
- 14.00 Oanfang 3<sup>e</sup> omloop  
Analyse troch Jouke Algra en Tjalling Goedemoed
- 14.10 - 17.00 Einspultoernoai
- 18.00 Priisútrikking en ynformele neisit

De winner fan 2009: Augustinus van der Goot.





## De Spilers

Taeke Kooistra  
Marten Walinga  
Jelle Wiersma  
Tsjerk Wijbenga

(Frysk kampioen 2009)  
(sneldamkampioen 2009)  
(pleatsing fia pleatsings-toernoai Lollum 2009)  
(pleatsing fia kampeionskip Fryslân, twadde plak)



13-fâldich kampioen **Taeke Kooistra** út Hartwert is in grutte promotor fan it Frysk damjen yn damdoarp Hartwert. Mei in soad ynset hat hy jierren efterelkoar de bern yn Hartwert it damjen bybrocht. Taeke is in dammer dy bekend stiet om syn djipgeande kennis fan de iepeningen en dy't faak in lykwaardich einspul yn syn foardiel wit om te setten.

**Marten Walinga** út Waaksens hat oant no ta ien kear kampioen Frysk Spul west, siket in soad ut oer de iepeningen en ferrast faak mei iepeningsnijtsjes. Hâldt fan it spyljen op de râne fan wat noch kin en nimt dêrtroch faak in soad risiko.





3-fâldich kampioen **Jelle Wiersma** út Wommels is een deeglike dammer dy oan't ein ta stûf trochrekkenjen bliuwt.

Hy hat in soad iepeningskennis en ek yn it middenspul is it in sekure spiler.

Al mei al in gefaarlike spiler.

**Tsjerk Wijbenga** ut Arum hat dit jier poerbêst damt. Hy waard twadde fan Fryslân en makke sels de lêste dei noch kans op it heechste plak. Strategysk in sterke dammer dy ek yn it einspul measten-tiids de bêste set wit te finen.



## It Skema

Tongersdei:

1<sup>e</sup> omloop: Kooistra – Wijbenga  
Walinga – Wiersma

Sneon:

2<sup>e</sup> omloop: Wiersma - Kooistra  
Wijbenga - Walinga

3<sup>e</sup> omloop: Kooistra – Walinga  
Wiersma – Wijbenga

De earstneamde spiler spilet mei wyt.  
De lêste omloop riede om de kleur.

## It spyltempo (Fischer-systeem)

Foar de partij 90 minuten per spiler + eltse set 30 sekonden.

By lyk eindigjen fan spilers wurdt der ûnderling 1 spul damt mei tsien minuten op'e klok + 5 sekonden per set. De spilers spylje dan mei de oare kleur.



## Einspultoernoai

Der sil damd wurde mei fiif tsjin fiif houtsjes, neffens it Swit-sersk systeem. Dit hâldt yn dat as jo winne jo sterkere tsjin-stanners krije en as jo ferlieze mindere goaden. Sa treft eltse dammer har lykweardige tsjinstanner.

Der wurdt yn twa groepen damd, ien groep foar de grutten en ien groep foar de bern.

Jo hoeche jo net fan te foaren op te jaan mar it mei wol!

Yn elts gefal wolle wy wol graach om úterlik 13.30 witte as jo meidogge.

Der wurde 6 partijen spile mei elk 15 minuten op'e klok.

## Damjeugd in Franeker!

Het Fries dammen is in ieder geval bij de schooljeugd in Franeker op de RSG. Simon Vestdijk bekend!

<http://www.vestdijkfraneker.com/Frysk/WEBREPORT/WEBREPORTdammen.htm>



## Analyses 2009!

Tijdens het toernooi van vorig jaar werden er uitgebreide live-analyses gemaakt door Hein de Vries en Jelle Wiersma en ook in het bondsblad en het Fries Dagblad werd aan de partij- en nog ruim aandacht besteed.

Om het verhaal compleet te maken en te houden hebben we Tjalling Goedemoed gevraagd om alle partijen nog eens flink tegen het licht te houden en dat heeft hij met verve gedaan. Tjalling bedankt!

### De eerste ronde: Taeke Kooistra - Tsjerk Wijbenga

**01.31-26 20-25 02.37-31 14-20 03.32-27 17\*37 04.41\*32 11-17 05.47-41 07-11 06.41-37**

Wit speelt foar de rún lâns (voor schijf 47 langs). Gebruikelijk is nu 1-7, maar Tjerk speelt schijf 2 op.

**06... 02-07 07.31-27 17-21 08.26\*17 11\*31 09.37\*26 16-21 10.26\*17 18\*16 11.42-37 16-21 12.37-31 21\*41 13.36\*47 07-11 14.32-27 19-24 15.34\*14 10\*19 16.40-34 19-24 17.34\*14 04\*24 18.47-42**

Als gevolg van het opspelen van basisschijf 2, moet zwart beducht zijn voor slagzetten, zoals 18... 9-14?

19.27-21! 11x31 20.35-30 25x32 21.42x4 5x3 22.38-32 31x33 23.43x5 +.

**18... 24-29 19.39\*19 20\*18**

Nu levert 20.27-21 11x31 21.35-30 25x32 22.42x4 5x3 23.38-32 31x33 24.43x14 9x20 niet meer dan een grootscheepse afruil op.

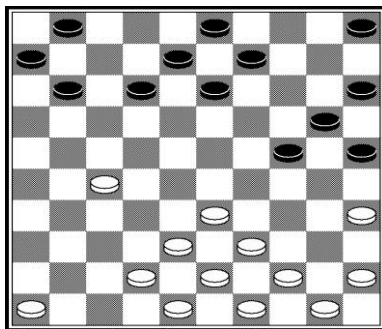
**20.44-40 11-16 21.50-44 06-11**

**22.44-39 12-17 23.27\*07 11\*02 24.40-34 02-07 25.42-37 16-21 26.37-32 21-26 27.34-30 25\*34 28.39\*30 09-14 29.32-28 14-20 30.30\*10 15\*04 31.28-23 18\*29 32.33\*24**

Deze ruil vormt de opmaat tot een bloedstollende wederzijdse vleugelaanval.

**32... 07-11 33.43-39 11-16 34.24-20 01-06**

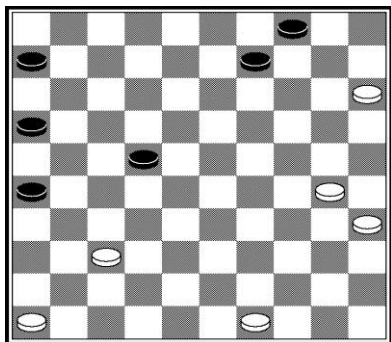
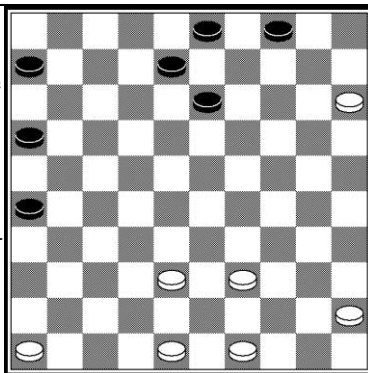
**35.20-15 05\*25 36.35\*15**



**36.... 13-18**

Het lijkt alsof zwart na 36... 26-31 de sterkste aanval heeft, maar nadere studie leert dat de zaak erg complex ligt.

Een illustratieve variant: 37.46-41! 13-18 38.41x21 16x27 39.39-34 6-11 40.34-30 27-31 41.45-40 31-36 42.48-42! 18-23 (Brengt de plakker 36-41? 15-10-5 W+ in de stand.) 43.40-35 8-13 44.30-25 4-9! 45.35-30 13-19 46.15-10 11-17 47.10x8 3x12 48.42-37 17-21 49.38-32! 36x27 50.25-20 12-17 51.20x16 23-28 en het wordt remise!



**37.39-34 18-22 38.38-32 22\*42  
39.48\*37 08-12 40.34-30 12-17  
41.45-40 03-09 42.40-35 17-22**

Het hoogtepunt van de partij breekt aan. Zwart staat klaar de witte vleugelaanval te neutraliseren met de afruil 9-14 15x13 22-27 37x17 16x9. Wit kan echter winnen met een fantastisch dubbeloffer.

**43.15-10! 04\*15 44.37-31?**

Wit had 44.37-32!! 22x42 45.30-25 moeten spelen en zwart kan niet aan verlies ontsnappen. Een prachtig offer, waarbij zwart 1 veld van dam gebracht wordt.

**26\*37 45.30-25 37-41 46.25x05**

Na 46.46x37? zou zwart winnen door 9-14! 47.25x5 22-27! 48.5x21 16x47 Z+.

**46... 16-21?**

Zwart profiteert niet. Hij had kunnen ontsnappen met 46.... 22-28!! 47.5x32 41-47! 48.46x48 16-21 49.32x16 6x26 en het wordt remise na bijv. 50.35-30 9-14! 51.49-43 26-31 52.43-38 14-19! 53.48-42 19-23! (53... 31-36? 54.42-37 19-23 55.38-33!! W+) 54.30-25 31-36! 55.42-37 23-29 en het wordt remise.

**47.46\*37 22-28 48.05\*16 06\*26 49.35-30 09-13 50.30-24 13-18 51.24-20 18-22 52.20-14**

Zwart gaf het op.

**Erste ronde: Marten Walinga - Augustinus van der Goot**

**1.31-26 20-25 02.34-30 25\*34 03.40\*29 14-20 04.29-24 19\*30 05.35\*24  
20\*29 06.33\*24**

Een opening in de stijl van wijlen Willem Bakker. De voorpost op <24> wordt meteen weggeruild, waarna een fase van langdurig lavenen aanbreekt.

**06... 17-21 07.26\*19 09\*20 08.32-27 20-25  
09.37-31 10-14**

Voor de hand ligt nu 27-21 16x27 31x22 12x32 38x27 om meer speelvrijheid te verwerven.

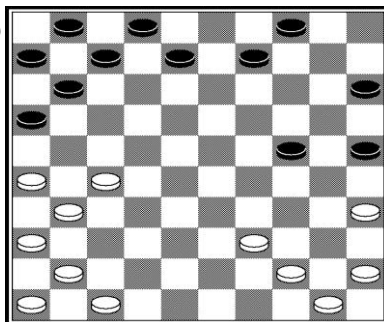
**10.31-26 14-20 11.27-22 12\*32 12.38\*27 20-24 13.39-34 24-30 14.42-37  
30\*39 15.43\*34 05-10 16.48-43 10-14 17.37-31 14-20 18.34-30**

Na 18... 25x34 19.44x24 20x29 kan wit zijn rechter flank versterken met 20.27-21 16x27 21.26x30.

**18... 20\*40 19.44\*35 13-19 20.43-39  
19-24 21.49-44 03-09**

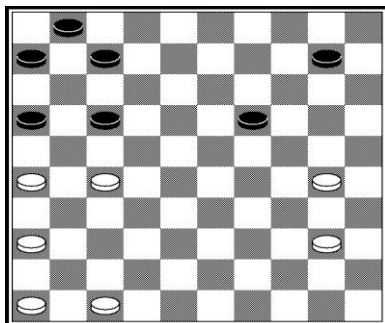
Deze zet stelt wit in staat zijn rechter flank te versterken en zijn vork op links te activeren.

**22.39-34! 09-14 23.34-29! 24\*33  
24.35-30 25\*34 25.44\*24 14\*34  
26.27-21 16\*27 27.26\*30**



De partij is in evenwicht.

**28... 08-13 28.31-27 13-19 29.41-37 04-09 30.45-40 09-14 31.40-34 14-  
20 32.30\*10 15\*04 33.34-30 11-16 34.37-31 07-11 35.50-44 04-10  
36.44-40 02-07 37.31-26 11-17**



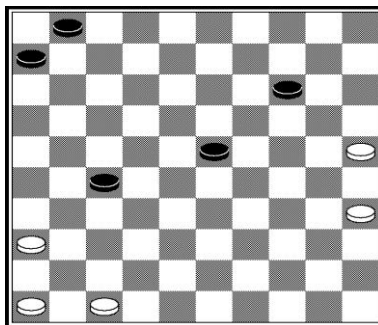
38.40-35 17x37 39.47x27 7-11 40.27-21! 16x27 41.26x28 10-14 42.36-31 11-17 43.28-23 19x28 44.30-24 14x34 45.35x11 1x41 46.46x37 = leidt tot een gelijkwaardige remise.

**38.27-21 16\*27 39.26\*28 17-22  
40.28\*17 07\*27 41.40-35 19-23  
42.30-25 10-14**



**43.35-30?**

Een ernstige fout. Wit laat zijn tegenstander zomaar doorbreken naar dam. Nodig was 43.47-42 gevolgd door de ruil 42-37 27x47 46x48 =.



**43... 23-28! 44.47-42 28-33 45.30-24 14\*34 46.25-20 34-40 47.20-14 40-45 48.14-10**

Zwart kan nu gewoon damhalen. Op 48.... 45-50 49.10-4 volgt 33-38 50.4x31 38x47 51.46x48 50x37 +.

Na 49.10-5 kan zwart al afwikkelen met 27-31 50.36x27 33-38 51.42x33 50x26 met eenvoudige eindspelwinst.

Wat Stinus doet, is ook goed. Hij haalt altijd twee dammen.

**48... 27-31 49.36\*27 33-39 50.10-05 39-44 51.27-22 44-49 52.42-37 49-35 53.37-31 35-08 54.05-41 08-26 55.41-37 45-50 56.22-18**  
en zonder 50-22! af te wachten gaf wit het op.

**Tweede ronde: Augustinus van der Goot – Taeke Kooistra**

**01.31-26 20-25 02.37-31 14-20 03.32-27 17\*37 04.41\*32 16-21 05.26\*17 12\*41 06.46\*37 11-16 07.37-31**

Van deze zet bedient Augustinus zich wel vaker in de lange-hoek-opening. Meestal gaat zwart verder met 7-12, maar Taeke wilde wellicht iets nieuws proberen.

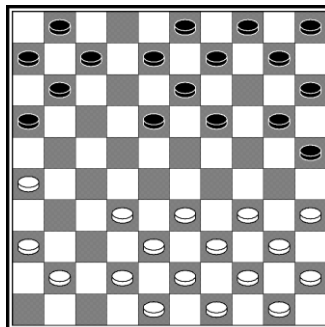
**07... 07-11 08.31-26 02-07**

Zwart ziet af van het gebruikelijke ruitje overdwars 8... 16-21 9.26x17 18x16. Wit kan nu niet 42-37 spelen wegens 16-21 26x17 11x31 36x27 Z+1.

Na 9.32-27 18-22 10.27x18 19x17 heeft zwart een riante stelling.

**09.47-41**

Een interessante voortzetting waarmee wit zijn pijlen richt op veld 21. Vreemd genoeg zal Taeke de ruil naar het strategische veld 21 niet verhinderen.



Zwart had de ruil naar 21 eenvoudig kunnen verhinderen met 9... 11-17.

Er zijn twee logische voortzetting nu m.i.

1) 9... 11-17 10.32-28 7-12 11.28-23 etc. =

2) 9... 11-17 10.41-37 7-11 11.37-31 10-14!

Wit mag nu niet in het gaatje kruipen met 34-30 25x34 39x10 vanwege de bekende wending 17-21! 26x17 11x22 32x23 19x46 10x19 46x10 Z+.

Zwart kan dit slagidee ook meteen toepassen door 9... 10-14 te spelen. Wit kan dan om dezelfde reden als hiervoor genoemd niet de een om twee naar 10 nemen. Wit heeft de ruil naar 21 op subtiële wijze verhinderd:

**9... 10-14! 10.26-21 11x31** 11.41x21 16x27 12.32x21 25-30!! 13.34x25

20-24 14.25x12 8x46 Z+.

Na 9... 10-14 10.41-37 18-22 11.32x12 8x17 staat zwart prima.

09... 07-12? 10.26-21 11\*31

**11.41\*21 16\*27 12.32\*21**

De schijf op 21 is in het vervolg een doorn in zwarts oog.

**12... 19-24 13.34\*14 10\*19 14.40-34 09-14?**

Beter is 4-10 of 6-11.

Wit had de winst kunnen forceren met 15.33-29!

1) 15... 4-9 16.45-40 25x45 17.29-23 13x35 18.36-

31 45x34 19.44x24 (over 7 schijven) 20x29

20.39x19 +

2) 15... 19-23 16.29-24 20x40 17.50x30 25x34

18.44x2 +

3) 15... 19-24 16.29-23 18x40 17.50x30 25x34

18.44x24 +

4) 15... 1-7 16.29x9 8x10 17.35-30 20x29

18.39x19 14x23 W+1

Ook na 14... 4-10 15.36-31 6-11? Beschikt wit over een fikse klapper:

16.31-27! 11x22 17.45-40 34x45 18.33-28 22x35 19.38-33 45x32 20.42x4

5x3 21.39-34 35x33 22.43x23 (over 7 schijven) +.

**15.44-40 19-24 16.50-44**

**16... 03-09?**

Het gaat van kwaad tot erger met Taeke

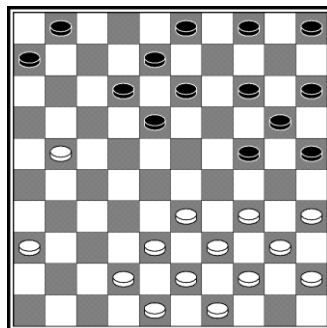
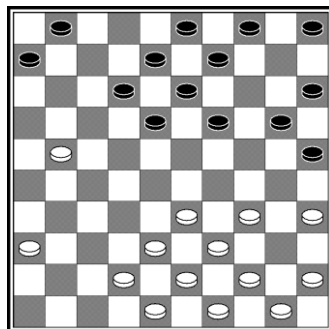
Ook niet goed was 16... 6-11 wegens

17.34-30 25x32 18.42x2 11x31 19.36x27

en damafname met 19... 4-10 20.2x4 5x3

wordt afgestraft door 21.35-30 24x35

22.45x5 +.



Ook 19... 1-7 20.36-31 is slecht, bijv.: 18-22 21.27x29 24x22 22.35-30 5-10

Op 22... 4-10? haalt wit verwoestend uit met 23.30-24 25x23 24.31-27 22x31 25.33-28 23x32 26.42x24 20x29 27.34x1 +

Na 22.... 5-10 23.33-29 ontstaat de stand van het analysediagram:

Zwart kan op twee manieren reageren op de dreiging 30-24 25x23 29x27 W+1.

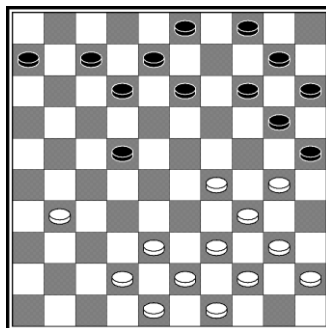
1) 23... 12-18 (ook na 23... 13-18 komt dit zetje) 24.29-24! 25x23 25.30-25 15x33 26.39x28 W+1

2) 23... 13-19 24.29x9 4x13 25.40-35! 20x29 26.39x19

2.1) 23... 13x24 24.31-27 22x31 25.38-32 31x33 26.43x23 24x22 27.35-30 25x34

28.44x2 (over 6 schijven) +

2.2) 23... 14x23 24.31-27 22x31 25.35-30 (of eerst nog 38-32 31x33 en dan 35-30 enz.) 25x34 26.44x4 +



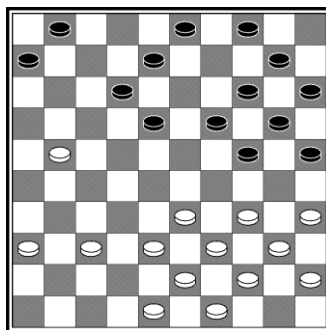
Zwart had 16... 5-10! moeten proberen. 17.34-30 25x32 18.42x2 24-30! 19.35x24 20x29 20.39x17 1-7 21.2x16! (2x11 13-18 17x19 6x46 Z+) 6x46 22.17-11 46-41 leidt tot een onduidelijk eindspel.

De zet 16... 5-10 heeft als verdienste dat de damzet voor wit 17.35-30 24x35 18.33-29 25x32 19.25x5 1-7 20.42x11 6x46 zwart ook een dam en een schijf meer oplevert (zwart wint dus).

Op 16... 5-10 17.42-37 kan zwart al 24-29 39x17 1-7 = spelen, maar nog beter is 13-19!, zie analysediagram:

17... 13-19 is een op het eerste gezicht lelijke zet, maar met oog op de tactisch kwetsbare opstelling van de schijven 21 / 36 erg sterk. Zwart dreigt namelijk met 18-23! 33x22 24-29 34x23 19x46 +.

Op 18.36-31 kan zwart afwickelen met 12-17! 21x23 19x28 33x22 (de beste) 24-30 35x24 25x32 38x27 en zwart heeft zijn openingsproblemen volledig opgelost.



Ook de wijze waarop zwart zijn problemen oplost na 16... 5-10 17.36-31 is fraai: 24-30! 18.35x24 20x29 19.39x17 1-7 en na dit dubbeloffer volgt op 20.31-27 7-11! 21.21x1 12x32 38x27 (anders slaan kan ook) 8-12 1x10 10x26 =.

Wit kan na het gespeelde 17... 3-9? al schijfwinst afdwingen met 33-29 24x33 43x3 4x2 49-43 en tegen de dreiging 34-30 is geen goed verweer mogelijk (20-24 34-30 W+1).

Bent u er nog? We gaan verder met de partij!

**17.42-37 24-30 18.35\*24 25\*23**

Opnieuw had wit toe kunnen slaan:  
21-16!! 6x46 37-32 46x28 33x2 1x3 34-29 23x34 39x17 +

**19.37-32 14-19 20.40-35 06-11**

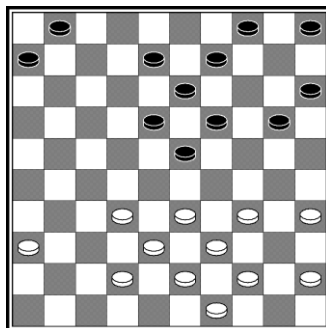
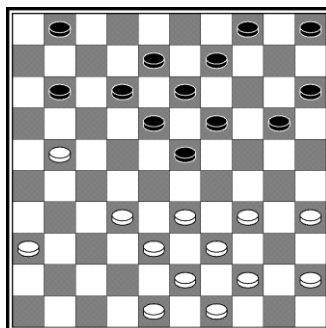
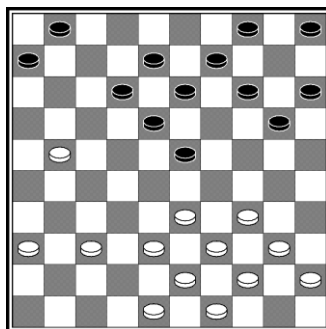
**21.21-16?**

Wit raakt zo zijn sterke schijf op 21 kwijt, reden waarom 21.48-42 11x31 22.36x27 9-14 23.27-21 beter is met een rokende puinhoop voor zwart.

**21... 01-06 22.16\*07 12\*01 23.48-42**

Zwart mist hier de kans zich terug te vechten in de wedstrijd met 23... 9-14! Wit mag voor de zoveelste keer niet de een om twee naar veld 10 nemen wegens 24.34-29? 23x34 25.39x10 18-22! 26.32x23 19x48 (over 7 schijven) +.

Omdat de zet 23-29 dreigt, bijv. 24.44-40? 23-29! 34x23 19x50 35x24 20x49 +, moet wit wel 24.32-28 23x32 25.33x31



spelen (en niet 25.38x27 wegens 18-22 27x18 8x28 33x22 19-23 22x24 20x47 Z+) en door het wegvallen van centrumschijf 23 is de zwarte stand enorm opgeknapt.

**23... 06-11? 24.44-40!**

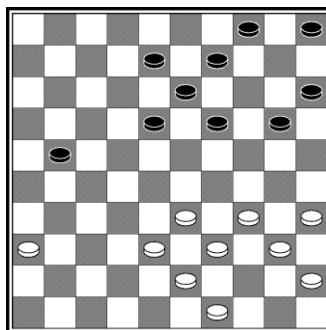
Dwingt zwarts volgende zet af, aangezien 32-28 23x32 42x22 18x27 33-28 27x29 34x25 (6) dreigt. 24... 9-14 wordt afgestraft door 25.34-29 23x34 26.40x16 +.

**24... 11-17 25.32-28 23\*32 26.42\*11 01\*21**

Zwarts korte vleugel is door deze ruil ernstig verzwakt.

**27.38-32?**

Na 27.33-28 met de onpareerbare dreiging 38-33 kan zwart het opgeven.



**27... 19-23 28.43-38 23\*43**

**29.39\*48 09-14 30.38-33 08-12**

**31.32-27 21\*32 32.33\*31 12-17 33.49-43 20-25 34.43-38**

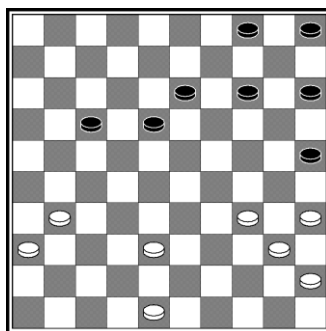
Hoewel Stinus de teugels heeft laten vieren, staat zwart nog steeds erg beroerd. Wit controleert de linker flank. Op 34... 14-19 volgt 35.34-30 25x34 36.40x9 5-10 37.35-30 10x8 38.30-24! Met positionele winst.

**34... 04-09 35.38-32**

35... 14-19 (dreigt 15-20) wordt beantwoord met 36.35-30 9-14 37.32-28!

18x38 38.48x28 en aangezien de ruil 14-20 faalt op 34-30+, kan zwart het opgeven.

Taeke probeert nog een wanhoopscombinatie, maar deze kan hem niet meer behoeden voor verlies.



**35... 17-21 36.31\*11 18-22 37.32\*12 13-18 38.12\*23 09-13**

**39.23\*03 05-10 40.03\*20 10\*50**

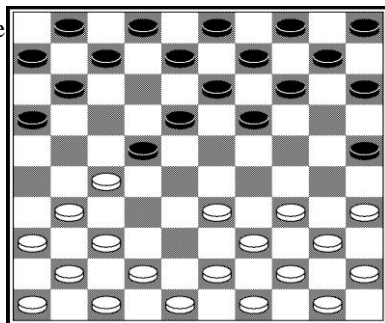
**41.11-06 50\*26 42.06-01 26-42 43.45-40 25\*45 44.40-35 45\*25 45.34-30 25\*34 46.01\*41**

Zwart gaf het op.

### Tweede ronde: Tsjerk Wijbenga - Marten Walinga

**01.32-27 20-25 02.27-22 12\*32 03.38\*27 17-22?!**

Voor de zoveelste keer in zijn damloopbaan vuurt Marten Waling deze provocerende zet af. Voor het eerst tijdens een partij geconfronteerd met deze voortzetting sprak Dirk de Vries de gevleugelde woorden: "Die kin net!". Tjerk zal wat timide reageren op Martens provocatie. Na 4.43-38 kan zwart niet ontkomen aan de dreiging 27-21 16x27 37x28, want op 4.... 11-17 volgt 5.31-26 W+. Heeft Dirk de Vries dan gelijk?



Het antwoord luidt ontkenkend. Op 4.43-38 volgt 14-20! 5.27-21 16x27 6.37x28 18-23!!

Op 7.49-43 23x32 8.38x27 maakt zwart gelijk met 19-24 =.

Op 7.38-32 23x43 8.49x38 volgt 19-23 9.28x19 9x49. Je zou zeggen dat wit voorkomt na 10.48-43 maar de clou is dat zwart combineert met 20-24!! 11.34x12 2x22 12.50x48 (damslag) 15-20 13.35x24 (meerslag) 8-13 14.32x14 10x26 15.36x16 6x26 met gelijkspel.

**04.42-38 25-30 05.34\*25**

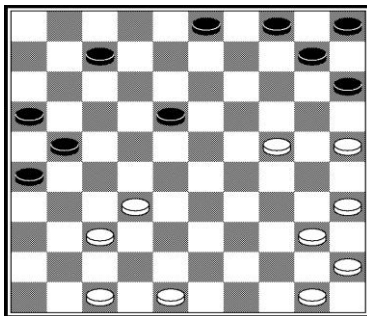
Deze slag leidt tot een grootscheepse vereenvoudiging. Veel scherper is dubbel slaan.

**05... 16-21 06.27\*16 06\*26 07.36\*16 22-28 08.33\*22 18\*36 09.46\*26 19-24 10.25\*23 13\*31 11.41\*21 11\*31 12.26\*37 01-06 13.35-30 06\*26**

Er verdwijnen meteen in de opening veel schijven van het bord. De stand lijkt gelijkwaardig.

**14.40-35 07-11 15.30-25 08-12 16.39-34 11-16 17.34-30 02-07 18.43-38 12-17 19.38-32 17-21 20.44-40 09-13 21.49-44 13-18 22.30-24 14\*34 23.44\*24**

Dit was niet het juiste moment om aan te vallen over veld 24, want zwart kan de ruil 18-23x23 spelen met positionele winst! De schijf op 23 is ijzersterk in



combinatie met de constructie op zwarts lange vleugel. 40-34 kan niet wegens 23-29 & 15-20. Er kan volgen: 25.50-44 10-14 26.44-39 3-8 27.39-33 23x43 28.48x39 8-12 29.39-33 12-18 30.40-34 7-12 31.34-30 4-10! en wit is kansloos.

**23... 07-12?**

Nu Walinga zijn kans mist, is de stand gelijkwaardig.

**24.40-34 18-22 25.32-28 22\*33 26.34\*32 12-17 27.45-40 03-08 28.40-34 08-12 29.34-30 12-18 30.24-20 15\*24 31.25\*12 17\*08 32.48-43 08-13 33.43-38 13-18 34.32-28!**

Voorkomt het sterke 18-23!

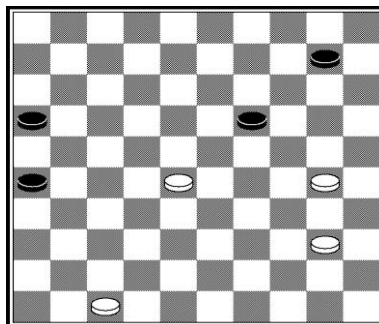
**34... 04-09 35.28\*08 09\*07 36.38-33 10-14 37.50-45 21-27 38.37\*17 07\*27 39.33-28 27\*29 40.30\*28 14-19 41.35-30 05-10 42.45-40 26-31?**

**43.40-35 26-31?**

Slordig. Na 43... 10-14 44.40-35 16-21 45.28-22! 21x23 46.47-41 23-29! 47.30x28 19-24 wordt het remise.

**43.40-35 16-21**

Nu gaat 43... 10-14 niet meer wegens 28-23 19x28 30-24 14x34 35x22 W+. Daarom is een doorbraak van wit niet meer te stuiten...



**44.30-24 19\*30 45.35\*24 10-15 46.24-19 15-20 47.19-13 21-26 48.13-08 20-24 49.28-23 24\*22 50.08-02 22-28 51.02-19 28-33 52.19-46 31-36**

Zwart gaf het op.

**Derde ronde: Taeke Kooistra - Marten Walinga**

**01.32-27 20-24 02.33-29 24\*33 03.34\*32 15-20**

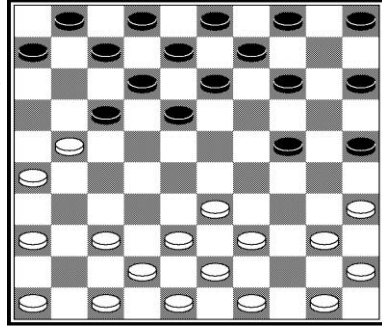
Het is Taeke Kooistra zelf die deze opening gepopulariseerd heeft. Een bekende theoretische spelgang, die ik bij damclub Wirdum heb geleerd luidt: 4.39-34 10-15 5.34-30 20-25 6.31-26 25x34 7.40x29 19x39 8.38x40 18-23 9.37-31! 17x28 10.26-21 16x27 11.31x24 14x34 12.40x27 met gelijkspel.

**04.39-33 10-15 05.31-26 20-25 06.44-39 19-24 07.27-21 11\*31**



**08.41\*21 16\*27 09.32\*21**

Deze opstoot naar veld 21 komt in diverse openingen voor, zoals in de Kostervariant (zie het boek van Folkert Groenveld over de opening!). Een leuke slagzet kan op het bord komen na: 9... 50-44 4-10 10.21-16? Zwart haalt dam op het bezette veld 46 door 17-21!! 11.26x30 25x41 12.46x37 6x46 Z+.

**9... 14-19 10.21-16 04-10 11.37-32 24-30 12.40\*20 10\*30 13.35\*24 25\*23?!**

Het lijkt mij beter om gewoon 10x30 te slaan, maar Marten heeft zo zijn eigen opvattingen en bezet het centrum.

**14.45-40**

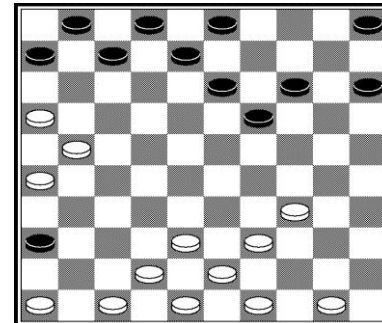
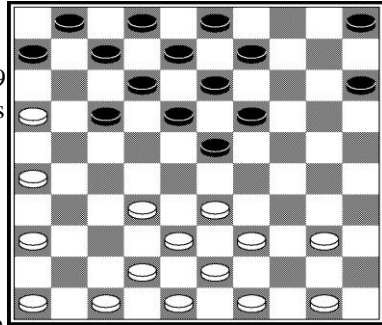
Wit kan ook goed 14.39-34 spelen, waarop 9-14 faalt op 16-11 gevolgd door 32-28. Wit hoeft de ruil met 23-29 niet echt tegen te houden, omdat zwarts lange hoek teveel verzwakt wordt dan.

**14... 17-22 15.40-34 09-14 16.36-31 12-17?**

Zwart besluit om een volle schijf te offeren! Een onthutsende beslissing die tot een bijzonder geladen positie leidt!

**17.32\*21 23-28 18.33\*22 18\*36**

Wit zal de gewonnen schijf snel in veiligheid moeten brengen, want zwart dreigt met 3-9 gevolgd door 7-11 16x7 36x27 gelijk te maken. Daarom moet wit 19.42-37! spelen met de dreiging 37-31 en wit brengt de schijf voor-sprong in veiligheid.



Na 19.37-31! 6-11! 20.48-42! 11x31 ontstaat het analysediagram:

Wit wil met de manoeuvre beginnend met 16-11 een schijf winnen, maar zal eerst veld 44 moeten dichten. Ogen-

blikkelijk 21.16-11 faalt op 1x21!

22.26x17 7x27 23.37x28 19-24!

24.46x26 24x22 Z+1.

Na 21.50-44! 15-20! mag wit nog

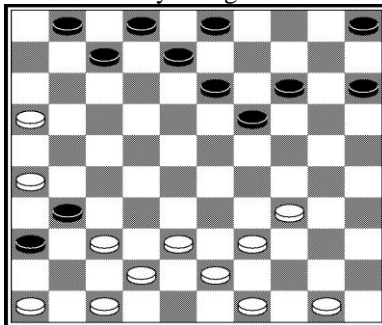
steeds geen 22.16-11? doen wegens

7x16 23.26x6 20-24! gevolgd door 24-29 Z+.

Na het geduldige 22.34-30!

20x40 23.44x35

5-10 volgt wel 24.16-11! en op welke van de drie mogelijke wijzen zwart ook slaat, wit wint altijd een schijf! Speelt zwart 23... 1-6 dan volgt 24.49-44 en de dreiging 37-32 is beslissend!



**19.50-44? 03-09!**

Dankzij de dreiging 7-11 moet wit berusten in gelijkspel. Taeke kiest voor een afwikkeling waarbij hij een voorpost op <22> krijgt.

**20.21-17 07\*27 21.26\*28 06\*26 22.28-22 02-07 23.34-30 14-20**

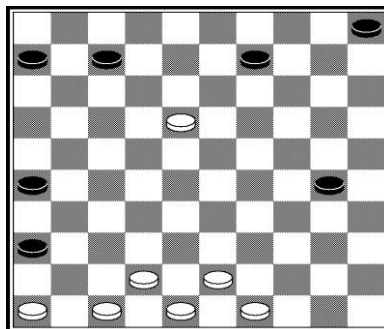
**24.30\*10 15\*04 25.39-34 04-10 26.34-30 19-24 27.30\*19 13\*24 28.44-40 24-30 29.40\*20 10\*30 30.22-18 08\*28 31.38\*18**

Wit rukt verder op. Schijf 18 kan niet aangevallen worden.

**31... 01-06**

**32.18-12**

Wit wikkelt af naar remise. Beter lijkt me 32.42-37 36x38 33.48x28 met voordeel voor wit.



**32... 07\*18 33.42-37 36\*38 34.48\*10 05\*14**

**35.46-41 14-19 36.41-37 06-11 37.43-38 19-23**

**38.37-31 26\*39 39.49\*18 30-34 40.18-13**

Remise.

**Derde ronde: Tsjerk Wijbenga – Augustinus van der Goot**

**01.31-26 20-25 02.34-30 25\*34 03.40\*29 14-20 04.29-24 19\*30  
05.35\*24 20\*29 06.33\*24 17-21 07.26\*19 09\*20 08.37-31**

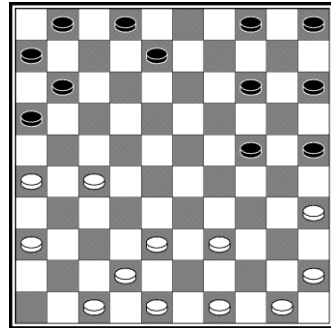
In de eerste omloop speelde Marten Walinga dezelfde opening tegen Augustinus. Marten speelde hier 8.32-27

**8... 20-25 09.31-26 10-14  
10.41-37 14-20 11.39-34 16-21 12.26\*17 12\*21 13.37-31 21\*41  
14.46\*37 11-16 15.37-31 13-19**

Zwart wil met 19-24 34x14 20x9 terugnruilen om meer *streek* te krijgen. In het internationale damspel heet dit temporeserve. Het gaat om het kunnen spelen van veel (wacht)zetten om te voorkomen dat je vastloopt. Met zijn volgende zet doorkruist Tjerk dit scenario.

**16.34-30 20\*40 17.44\*35 19-24 18.31-26 07-11 19.32-27 03-09 20.43-39 09-14**

Zwart dreigt met 24-30 +. Wit moet daarom of 39-34 24x44 49x40 ruilen of veld 43 dichten. Tjerk besluit dit laatste te doen met de kroonschijf. 21.49-43 zou de rechtervleugel van wit enigszins verzwakken. De consequentie van 48-43 is wel dat door het ontbloten van damveld 48 de witte stand tactisch kwetsbaar wordt.

**21.48-43 02-07**

Zwart verzet zich niet tegen de komende ruil, die hij met normale zetten als 14-19 of 14-20 had kunnen verijdelen.

**22.45-40 25\*34 23.39\*10 05\*14 24.27-21**

Niet goed was 24.42-37? wegens 16-21! 25.27x16 11-17 26.16x18 8x46 Z+.

Na bijv. 24.38-33 11-17 moet wit alsnog met 27-21 16x27 26x28 naar het centrum ruilen. Het is soms gevaarlijk om op <28> te staan, maar in dit geval loopt schijf 28 geen gevaar. De schijf kan niet aangevallen worden. De positie is gelijkwaardig.

24... 16\*27 25.26\*28 11-16

26.36-31 07-11 27.31-27 14-19 28.43-39 01-07

Gespeeld ter voorbereiding van 11-17. Wit steekt hier echter een stokje voor door op te rukken naar veld 22.

**29.28-22!**

Nu begint het echt leuk te worden! De schijf op 22 is als een tweesnijdend zwaard: Hij blokkeert zwarts korte vleugel, maar zorgt er ook voor dat zwart slagzetten in de stand vlecht waarbij schijf 22 naar dam wordt gegeven. Een dergelijk zetje zal de partij zelfs beslissen.

**29... 19-24 30.49-44 15-20**

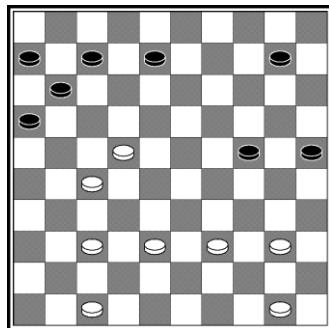
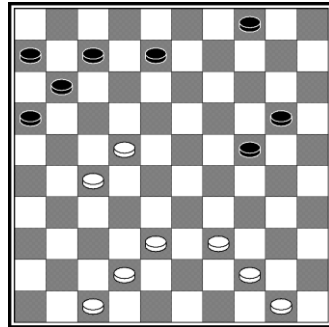
De schijven 38 / 42/47 en 39 / 44 / 50 vormen samen het beeld van een openstaande brug. Wit moet inderdaad oppassen dat zwart niet door komt zeilen, zoals na 31.44-40 of 31.50-45 (of het onlogische 31.47-41?) het geval zou zijn. Zwart zeilt dan als volgt de haven binnen:

31... 7-12! 32.22x13 4-9 33.13x4 24-29  
34.39x19 20x18 4x22 7-11 22x11 6x46 +.

**31.42-37 20-25 32.44-40 04-10**

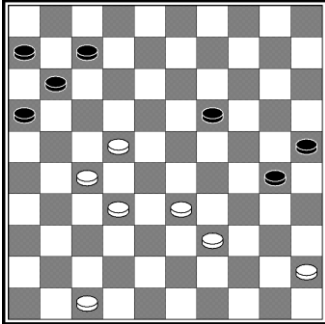
**33.38-33?**

Dit kan niet anders dan een blunder genoemd worden, zeker omdat wit alert moest zijn op zetjes ingeleid door damgeven. Om de dreiging 8-12 22x2 10-15 enz. te pareren had wit veld 45 moeten sluiten met 33.50-45.



Na 33.50-45 8-13 mag wit niet 34.37-32 spelen wegens 7-12! 35.22x2 25-30 36.2x5 (damslag gaat voor) 30x50 en de zwarte dam slaat altijd *een moai protsje skiiven* met winst.

Op 34.38-33 volgt 24-30! 35.40x20 10x30 36.37-32 13-19 en wit staat erg moeilijk, zie analysediagram:



1) 37.32-28 7-12! 38.22x2 30-35 met altijd winst voor zwart.

2) 37.47-41 (Na 47-42 is dezelfde slagzet mogelijk.) 7-12! 38.22x2 19-23! 39.2x28 11-17 40.28x11 6x46 en het eindspel wint eenvoudig voor zwart.

3) 37.33-28! 30-34 38.39x30 25x34 39.47-42 16-21 40.27x16 6x26 41.22-18! 19x17 42.28-23 34-40! 43.45x34 26-31 44.23-19! 31x35 45.19-14 35-40 46.14-10 40-45 47.10-5 en wit haalt nog net remise. Aan deze laatste variant zitten nog haken en ogen vast, maar die laat ik achterwege ter vermindering van een onleesbare cijferbrij.

Aangezien 34.47-41 10-15 weinig verlichting brengt, is mijn conclusie dat zwart al erg goed stond.

**33... 08-12 34.22\*02 10-15 35.02\*30 25\*41 36.47\*36 16-21 37.27\*16 06\*46**

Wit gaf het op.

---

## **Spelreglement Fries Dammen**

1. Het wordt gespeeld op een normaal dambord met honderd velden met het donkere veld linksonder.
2. Wit begint.
3. Een schijf mag 1 veld schuin vooruit worden geschoven.
4. Een schijf mag zowel vooruit als achteruit slaan in 8 richtingen (dus ook horizontaal en vertikaal)
5. Een schijf wordt een dam als het op de damlijn tot rust komt, er wordt dan een schijf bovenop gezet.
6. Een dam mag schuin vooruit en schuin achteruit worden geschoven zover dit mogelijk is.
7. Met een dam mag maar drie maal achterelkaar worden geschoven, daarna moet hij vrij worden gemaakt door een slag(eventueel met dezelfde dam) of door een zet met een ander stuk. Deze beperking vervalt wanneer men alleen maar dammen heeft.
8. Een dam mag ook in 8 richtingen slaan, de dam hoeft niet direct achter het geslagen stuk worden gezet.
9. Slaan is verplicht.
10. Meerslag gaat voor. Twee schijven hebben meer waarde dan 1 dam, 1 schijf heeft minder waarde dan 1 dam.

11. Damslag gaat voor, kan een dam en schijf een even grote waarde slaan dan is de damslag verplicht, anders gaat meer-slag voor.
12. Pas na de slag worden de geslagen stukken van het bord gehaald.
13. Gedurende een slag mag wel vaker eenzelfde veld worden gepasseerd maar niet vaker een geslagen stuk.
14. Aanraken is zetten.
15. Wanneer een speler 2 dammen heeft en de tegenspeler 1 dam, dan heeft de speler maximaal 7 zetten om de partij te winnen, lukt dit niet dan is het remise.
16. De partij eindigt onbeslist(remise) wanneer beide spelers 1 dam heeft en niemand het kan winnen.
17. De partij is gewonnen wanneer de tegenspeler geen stukken meer over heeft of vast staat.

Succes met Oer Alles!



De bank die voor winst gaat, u ook?

**Friesland Bank**  
Willen is kunnen



## **Mei tank oan ‘e stipers:**

Gemeente Franekeradeel

<http://www.franekeradeel.nl>

Ried fan de Fryske beweging

<http://www.fryskebeweging.nl>

Friesland Bank Franeker

<http://www.frieslandbank.nl>

Huhtamaki Franeker

<http://www.huhtamaki.nl>

Narwal Innovatie

<http://www.narwal.nl>

It Dambûn Frysk Spul

<http://www.friesdammen.nl>

Damklup “De Rûge Wolf”

<http://www.fryskdamjen.nl>

**It Grutmasterstoernoai wurdt hâlden op 22 en 24  
April yn it âlde stedhûs te Frenstjer  
(Raadhuisplein 1)**